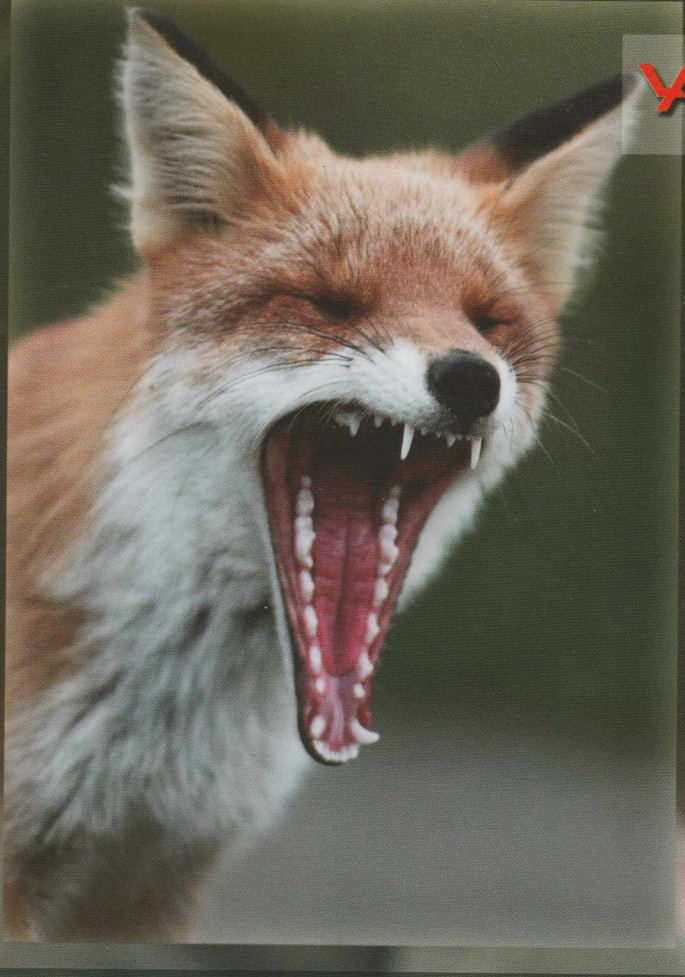

МЕДИЦИНА України

УВАГА! СКАЗ!

**НОЗЕМАТОЗ
БДЖІЛ**

- ІНФОРМАЦІЯ
- АНАЛІТИКА
- ПЕРЕДБАЧЕННЯ
- ПРОФІЛАКТИКА
- ЛІКУВАННЯ
- ДОСВІД

АФРИКАНСЬКА ЧУМА СВИНЕЙ!

ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА УКРАЇНИ

Науково-виробничий щомісячник
ДЕРЖАВНОГО КОМІТЕТУ ВЕТЕРИНАРНОЇ
МЕДИЦИНИ УКРАЇНИ

Журнал заснований Асоціацією спеціалістів
ветеринарної медицини України

Зареєстровано:
КВ №1852 від 7 березня 1996 р.
Перереєстровано:
Свідоцтво КВ №6835 від 28 грудня 2002 р.
Видавець — товариство «Ветінформ»

Редакційна колегія:

- П.І.Вербицький (голова редакційної колегії)
- В.М.Горжєєв (заступник голови)
- А.В.Абрамов, І.Ю. Бісюк, А.В.Березовський, В.О.Бусол, В.Ф.Галат, В.Г.Герасименко, А.М.Головко, П.П.Достоєвський, А.В.Гльченко, М.В.Косенко, І.Я.Кошомбас, В.І.Куліш, В.І.Левченко, В.П.Литвин, В.Т.Лісовенко, М.В.Ляпунов, А.І.Мазуркевич, М.С.Мандигра, Д.О.Мельничук, А.Ф.Ображей, Л.В.Олійник, О.Ф.Петренко, М.К.Потоцький, М.В.Рубленко, С.К.Рудик, О.І.Рудь, Б.Т.Стегній, В.О.Ушкалов, Г.Г.Харута, Г.О.Хмельницький, В.І.Хоменко, М.І.Цвіліховський

Редакція:

- О.В. Колганов (головний редактор)
- О.К.Бобровникова (заступник головного редактора)
- М.К.Потоцький (науковий редактор)
- О.О.Цимбал, Н.О.Коденко

Дизайн та верстка: Р. Верстюк

Адреса для листування:
03150 Київ, а/с 138, редакція «ВМУ»
Тел.: (044) 287-43-77

E-mail: vetinform@kw.ua
При передруку посилання на
«Ветеринарну медицину України»
обов'язкове

Відповідальність за зміст реклами
несе рекламодавець
Наклад: 15000 прим.
Київ ВЕТІНФОРМ 2009

**Передплата здійснюється
безпосередньо через редакцію**
Вартість номера — 9,20 грн.

© Товариство «Ветінформ», 2009
© «Ветеринарна медицина України», 2009

Підписано до друку 29.01.09.
Формат 60x84 1/8.

Ум.-друк. арк. 5,58. Обл.-вид. 8,2. Зам. 111
Поліграфпідприємство: ПП «ЕФФ-СИСТЕМ»,
08500 Київська обл., м. Фастів,
вул. Горького, 1, оф. 20.

ЗМІСТ 2'2009

ДЕРЖАВНИЙ КОМІТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ УКРАЇНИ ІНФОРМУЄ

- ВЕРБИЦЬКИЙ П.І.** ПЕРШОЧЕРГОВІ ЗАВДАННЯ ГАЛУЗІ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ НА 2009 р. В УМОВАХ РОБОТИ В ПЕРІОД ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ 3
- ВЕРЖИХОВСЬКИЙ О.М.** ЗАПОБІЖНІ ЗАХОДИ НА ТЛІ РЕАЛЬНОЇ НЕБЕЗПЕКИ АФРИКАНСЬКОЇ ЧУМИ СВИНЕЙ 5
- ПАЦЮК М.В.** СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПІСЛЯДИПЛОМНОГО НАВЧАННЯ ЛІКАРІВ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ В УКРАЇНІ 7
- ОФІЦІЙНА ХРОНІКА 9

ЕПІЗООТОЛОГІЯ

- НЕДОСЕКОВ В.В., ГРИШОК Л.П., ПОЛУПАН І.М. та ін.** ОЗДОРОВЛЕННЯ ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ ВІД СКАЗУ — НЕВІДКЛАДНІ ЗАВДАННЯ НАУКИ І ПРАКТИКИ 12
- АЛІЄВ А.С., АЛІЄВ М.Г.** ПРОФІЛАКТИКА ІНФЕКЦІЙНОЇ БУРСАЛЬНОЇ ХВОРОБИ У ПРОМИСЛОВОМУ ПТАХІВНИЦТВІ 14

ПАРАЗИТОЛОГІЯ

- ГАЛАТ В.Ф., ЄВСТАФ'ЄВА В.А.** ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПАТОЛОГО-АНАТОМІЧНИХ ЗМІН У КИШЕЧНИКУ ПОРОСЯТ ЗА ПАРАЗИТАРНИХ АСОЦІАЦІЙ 18
- КЕРЕК С.С., КЕРЕК П.М.** НОЗЕМАТОЗ БДЖІЛ У НУКЛЕУСНИХ СІМ'ЯХ 21

ПАТОЛОГІЧНА АНАТОМІЯ

- ПОТОЦЬКИЙ М.К.** ПУХЛИНИ І ПУХЛИНОПОДІБНІ ПРОЦЕСИ У ЯЄЧНИКАХ (TUMOURS AND TUMOUR-LIKE LESIONS OF THE OVARUM) 23

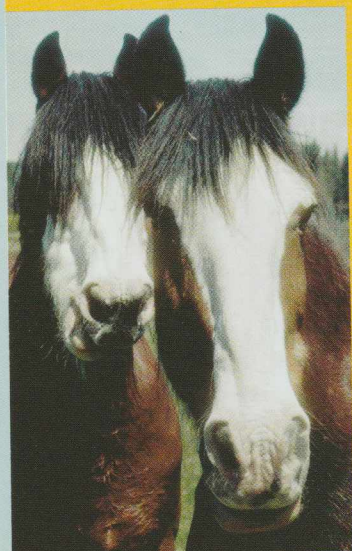
ХІРУРГІЯ

- МЕЖЕНСЬКИЙ А.О.** СУЧАСНІ АСПЕКТИ ЛІКУВАННЯ КОНЕЙ, ХВОРИХ НА УВЕЇТ 26

МІКРОБІОЛОГІЯ, ВІРУСОЛОГІЯ, ІМУНОЛОГІЯ

- КУЛІШЕНКО О.М.** ЛІПІДНИЙ СКЛАД M. BOVIS, КУЛЬТИВОВАНОГО НА РІЗНИХ СЕРЕДОВИЩАХ 30
- СЕДІНКІН В.В., ВИШНЕВСЬКИЙ О.Г.** ВАКЦИНАЦІЯ — НАДІЙНИЙ ЗАСІБ ПРОФІЛАКТИКИ СИБІРКИ 32

МОРФОЛОГІЯ, ФІЗІОЛОГІЯ

НЕСТЕРОВА Л.Ю., ПАРХОМЕНКО Л.І., ІГНАТОВ М.М. та ін.
ВПЛИВ ПОЛЬОВИХ ТА ВАКЦИННИХ ШТАМІВ ВІРУСУ ІНФЕКЦІЙНОГО
БРОНХІТУ КУРЕЙ НА ЦИЛІАРНИЙ АПАРАТ Й ГІСТОМОРФОЛОГІЮ
ТРАХЕЇ, ЛЕГЕНЬ І НИРОК КУРЧАТ. 34

ДЕРЖАВНИЙ ВЕТЕРИНАРНИЙ КОНТРОЛЬ

ШЕВАГА Л.В. СУЧАСНЕ ПІДПРИЄМСТВО — ЗАПОРУКА УСПІХУ 38
САВИЦЬКИЙ В.Л. ВЕТСАНАЕКСПЕРТИЗА ПРОДУКЦІЇ
НА ПІДПРИЄМСТВАХ м. НОВОСЕЛИЦЯ 39

ЕКОЛОГІЯ, САНІТАРІЯ, ЗООГІЄНА

БЕГАС В.Л. АЕРОЗОЛЬНІ РОЗПИЛЮВАЧІ У ВЕТЕРИНАРНИЙ
МЕДИЦИНІ 40

ФАРМАКОЛОГІЯ, ТОКСИКОЛОГІЯ

ПУКІВСЬКИЙ М.Б., РЕГЕНЧУК В.В., ПЕТРУХ Л.І.
ВИВЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СУПОЗИТОРІЇВ СВАФ-М ПІД ЧАС
ЛІКУВАННЯ ГІНЕКОЛОГІЧНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ У СОБАК 42

ЛАБОРАТОРНА ПРАКТИКА

ВОЙНАЛОВИЧ А. ШЛЯХИ РОЗВИТКУ
(ЩОДО РОБОТИ ЛАБОРАТОРНО-ДІАГНОСТИЧНОЇ СЛУЖБИ
ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ м. СЕВАСТОПОЛЯ) 43
КОРЧАН Л.М. СПОСІБ КІЛЬКІСНОГО
ГЕЛЬМІНТОЛАРВОСКОПІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ 44

ПІДГОТОВКА КАДРІВ

КУРИЛО В.Г. КРАСА, ЗДОБУТКИ І ПРИНАДИ.
МИГІЙСЬКИЙ КОЛЕДЖ МИКОЛАЇВСЬКОГО ДАУ 47

ВІТАЄМО ЮВІЛЯРІВ

..... 11, 20, 22, 33, 39, 46

УВАГА! продовжується **ПЕРЕДПЛАТА**
ЖУРНАЛУ «ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА УКРАЇНИ»
НА 2009 РІК!

ПЕРЕДПЛАТА ТІЛЬКИ ЧЕРЕЗ РЕДАКЦІЮ КОМПАНІЇ
«ВЕТІНФОРМ»,
з питань передплати звертатись за телефонами:
8 (044) 200-84-86; 287-67-13 (факс), 287-43-77

**VETERINARY MEDICINE
OF UKRAINE**
Scientific and Productive
magazine of
**THE STATE COMMITTEE OF
VETERINARY MEDICINE
OF UKRAINE**
The magazine is found by
Association of veterinary
specialists of Ukraine

Is published on the recommendation
of Academic Council of the Institute
of Veterinary Medicine of UAAS.

Registration certificate KB
No.1852, March 7, 1996
No.6835, December 28, 2002
The publisher —
the Vetinform Company

Editorial Board:
P.Verbitskiy
(The Chairman of the Editorial Board
V.Gorzheyev
(Deputy of Chairman)

A.Abramov, I.Bisyuk,
A.Berezovskiy, V.Busol, V.Galat,
V.Gerasimenko, M.Golovko,
P.Dostoevskiy, A.Ilchenko
G.Kharuta, G.Khmelniyskiy,
V.Khomenko, M.Kosenko,
I.Kotcumbas, V.Kulish, V.Levchenko,
V.Lisovenko, V.Litvin, M.Lyapunov,
A.Mazurkevitch, M.Mandygra,
D.Melnichuk, A.Obrazhei,
L.Oliyunk, O.Petrenko,
M.Pototskiy, M.Rublenko
S.Rudyk, O.Rud, B.Stegniy,
N.Tsviliovskiy, V.Ushkalov

Editorship:
O.Kolganov
(Editor-in-Chief)
O.Bobrovnikova
(Deputy of Editor-in-Chief)
M.Pototskiy (scientific editor)

O.Tsimbal, N.Kodenko

Design: R. Verstyuk

Address for correspondence:
03150 Kiev, P.O. Box 138, «VMU»
tel.: (044) 287-43-77

E-mail: vetinform@kw.ua

When reprinting reference to the
«Veterinary Medicine of Ukraine»
is obligatory

An advertiser is responsible for
an advertisement content

Number of copies printed: 15.000
Kyiv VETINFORM 2009

© Company Vetinform, 2009
© «Veterinary medicine of
Ukraine», 2009

СПОСІБ КІЛЬКІСНОГО ГЕЛЬМІНТОЛАРВОСКОПІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Л.М. КОРЧАН, лікар ветеринарної медицини, здобувач
Полтавська державна аграрна академія

Прижиттєва діагностика хвороб тварин, що спричиняються паразитичними червами, частіше проводиться за результатами гельмінтооскопічних (виявлення яєць гельмінтів) та гельмінтоларвоскопічних (виявлення личинок паразитів) досліджень. У проведенні цих досліджень використовують якісні методи, які дають змогу виявити видовий склад гельмінтів, і кількісні, що дозволяють порівнювати ураженість гельмінтами тварин залежно від віку, статі, сезону року, зональних особливостей регіону і вказують на ступінь зараження (слабкий, середній, сильний) та ефективність проведених дегельмінтизацій.

Кількісні гельмінтоларвоскопічні дослідження частіше проводять способом Бермана або його спрощеними модифікаціями: Бермана–Орлова; Вайда; Котельникова, Корчагіна і Хренова; Шильнікова; Мачульського, Шабаєва і Фоміна та ін. [1–4, 7].

Відомий гельмінтоларвоскопічний спосіб Бермана ґрунтується на термо- і гідротропізмі личинок. Проби фекалій (5–10 г) кладуть на сито або загортають у марлю, вміщують у лійки, сполучені за допомогою гумових трубок (10–15 см завдовжки), і закріплюють на штативі. На нижньому кінці трубок фіксують затискачі Мора. Лійки заповнюють теплою (35–38°C) водою. В разі дослідження на легеневі гельмінтози фекалії овець витримують 2–4 год, телят – не менш як 10–12 год. Личинки паразитичних червів із фекалій, що занурені у воду, в силу термотропізму виходять, проходять крізь сито або марлю і осідають у нижній частині гумової трубки. Після вказаного періоду затискач на трубці послаблюють, отриману рідину виливають у пробірки і центрифугують упродовж 2–3 хв. Осад переносять на скло і досліджують під мікроскопом.

Простішим гельмінтоларвоскопічним дослідженням є спосіб за Мачульським, Шабаєвим і Фоміним, відповідно до якого беруть два тиглі (використовують у агрохімічних лабораторіях, об'єм 8, 19 і 38 мл). У внутрішній тигель із сітчастим дном (отвори діаметром 0,8–1 мм) кладуть фекалії і вставляють його в зовнішній тигель, заповнений на 1/3–1/4 водою з t 45°C. Через 2–3 год

внутрішній тигель обережно виймають, а воду із зовнішнього зливають, залишаючи на дні 1–2 мл осаду, який переносять на годинникове скло або в бактеріологічну чашку Петрі та проводять його мікроскопію.

Проте ці відомі гельмінтоларвоскопічні способи недостатньо ефективні й мають ряд недоліків. Так, за середньої та високої інтенсивності інвазії виникають труднощі у процесі підрахунку личинок на предметному або годинниковому склі, у бактеріологічних чашках під покривним склом або у краплі осаду. Вони полягають у затраті значного часу для максимального огляду виготовлених препаратів і можливого повторного вивчення однієї й тієї ж ділянки, тобто проводиться орієнтовний облік інтенсивності інвазії. До того ж спосіб Бермана потребує трудомістких робіт з монтування для кожної проби фекалій вищеописаного апарата та значних матеріальних витрат. Тривале використання гумових трубок і металевих затискачів (складових апарата Бермана) нерідко призводить до розливання концентрованої суспензії личинок паразитів і засмічення доквілля.

Спрощене гельмінтоларвоскопічне дослідження за Мачульським, Шабаєвим і Фоміним має також ненадійний спосіб обліку личинок у досліджуваній пробі та певні недоліки. Так, використовуються тиглі малого об'єму, на дні яких неможливо розмістити в один шар проби фекалій; вноситься незначна кількість води; внутрішній тигель надто глибоко осідає у зовнішньому і фекалії занурюються у воду. Утворена при цьому су-

спензія фекалій стає досить густою, що ускладнює огляд препарату й об'єктивний підрахунок личинок у процесі мікроскопії осаду. Вода у тиглі через незначний об'єм швидко стигне, що знижує ефект термотропізму личинок. Під час мікроскопії осаду на предметному склі можливе його розтікання, забруднення рук дослідника і доквілля.

МЕТА НАШОЇ РОБОТИ – створення такого способу кількісного гельмінтоларвоскопічного дослідження в овець і кіз, який сприяв би посиленню ефекту термо- і гідротропізму личинок, отриманню чистішої суспензії, стабілізації температурного режиму і забезпечував простий та надійний облік личинок у пробі фекалій за середньої та високої інтенсивності інвазії.

Кількісне гельмінтоларвоскопічне дослідження запропонованим нами способом здійснюється наступним чином.

Беруть комплект звичайних, бажано прозорих, поліпропіленових стандартних стаканів для гарячих і холодних продуктів об'ємом 100–150 мл, внутрішній діаметр дна яких – 4–4,5 см. Кожний комплект стаканів складається із зовнішнього і внутрішнього. На дні внутрішнього стакана роблять дрібні отвори діаметром 0,8 мм (сітку).

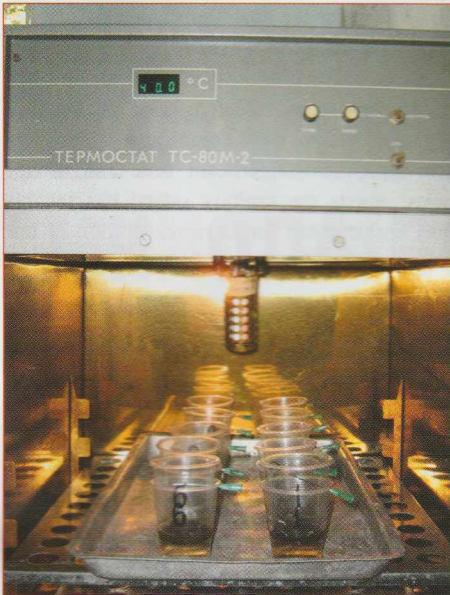
У зовнішній стакан наливають 30 мл теплої води (40°C), на дно внутрішнього кладуть досліджувану пробу фекалій (5 г) і опускають його до тієї межі, коли розкладений шар фекалій лише стикається з теплою водою, а не занурюється в неї. Цей рівень фіксується металевою паличкою (голкою від одноразових шприців), встромленою в обидві стінки внутрішнього стакана (рис. 1).

Щоб вода швидко не холола й у різні по-

1. Фіксація рівня занурення проб фекалій у воду

Собівартість різних гельмінтоларвоскопічних способів легеневих нематодозів кіз і овець

2. Витримування підготовлених проб фекалій у термостаті

ри року і за різних лабораторних умов зберігався стандартизований температурний режим, стакани з досліджуваними пробами ставлять у термостат з $t 40^{\circ}\text{C}$ або, за його відсутності, на кришку великого стерилізатора, куди попередньо наливають теплу воду відповідної температури і витримують протягом 2 год (рис. 2). За цей час унаслідок підсихання верхньої і зволоження нижньої частин кульок фекалій личинки переходять в активний стан, мігрують у теплу воду. Вони не здатні плавати і осідають на дно зовнішнього стакана.

Через 2 год внутрішній стакан обережно виймають. Половину об'єму води із зовнішньої посудини виливають у першу центрифужну пробірку, а залишок рідини змішують

із осадом і виливають у другу. Щоб запобігти втратам личинок, дно зовнішнього стакана змивають чистою водою з першої пробірки. Пробірки центрифугують (1000 об/хв) протягом 2 хв. Потім рідину з них відбирають, а осад ресуспендують в 1 мл надосадової рідини, розносять по комірках запропонованої нами лічильної камери для гельмінтоларвоскопічних досліджень [5] і проводять мікроскопію (підрахунок личинок в одній краплі очної піпетки (0,05 мл) або в 1 мл суспензії, отриманої із 5 г фекалій) (рис. 3).

На винайдений спосіб кількісного гельмінтоларвоскопічного дослідження отримано деклараційний патент [6].

Нами було проведено порівняльне дослідження ефективності запропонованого способу та методу Бермана на значному поголів'ї малої рогатої худоби. При цьому вста-

новлено, що показники екстенсивності та інтенсивності інвазії в процесі дослідження фекалій за способом Бермана в осінньо-зимовий період, залежно від коливання температури в лабораторії, не були сталими. Коливання цих показників можна, вочевидь, пояснити швидким охолодженням води в лійках системи Бермана і втратою ефекту термотропізму личинок паразитів.

Щодо економічної ефективності, то собівартість способу Бермана становить 38,10 грн., а запропонованого нами – 11,84 грн. (див. таблицю).

ВИСНОВОК

Запропонований спосіб кількісного гельмінтоларвоскопічного дослідження досить ефективний. Точність обумовлена стандартизацією проведених у ньому дій, надійним і простим кількісним обліком личинок у пробі або у 1 г досліджуваних фекалій за середньої та високої інтенсивності інвазії із застосуванням лічильної камери. Він не потребує складного обладнання й значних затрат часу для дослідження, сприяє санітарній безпеці, підвищенню ефективності лікування тварин, удосконаленню і проведенню основних протипаразитарних заходів.

Науковий керівник – Ю.О. ПРИХОДЬКО, доктор ветеринарних наук, професор

ЛІТЕРАТУРА

1. Галат В.Ф., Березовський А.В., Прус М.П., Сорока Н.М. Паразитологія та інвазійні хвороби тварин / Практикум.: Навч. посібник. – К.: Вища освіта, 2004. – С. 5–13.
2. Дахно І.С., Березовський А.В., Галат В.Ф. та ін. Атлас гельмінтів тварин. – К.: Ветінформ, 2001. – 118 с.
3. Котельников Г.А. Гельминтологические исследования животных и окружающей среды. Справочник. – М.: Колос, 1983. – 208 с.
4. Лигачёва Л.Д., Котельников Г.А. Копро-

3. Приготування суспензії личинок із досліджуваних проб фекалій для їх підрахунку

овоскопическая диагностика стронгилятозов овец // Тр. Всес. ин-та гельминтол. — М., 1989. — Т. 30. — С. 87–92.

5. Патент на корисну модель №25476 від 10 серпня 2007 року. Лічильна камера для гельмінтоларвоскопічних досліджень.

6. Патент на корисну модель №35895 від 25 січня 2008 року. Спосіб кількісного гельмінтоларвоскопічного дослідження.

7. Степанова А.В. Лабораторная диагностика гельминтозов сельскохозяйственных животных тропических стран. Методические указания — М.: МВА, 1983. — 60 с.

РЕЗЮМЕ

Способ количественного гельминтоларвоскопического исследования. Л.Н. Корчан.

Предложенный количественный способ гельминтоларвоскопического исследования достаточно эффективен, не нуждается в сложном и дорогом оборудовании, значительных затратах времени и средств для исследования; способствует санитарной безопасности; имеет надёжный и простой способ учёта личинок в счётной камере, значительно повышает эффективность работы.

Method for the quantitative helmintholaryscopy research. L.N. Korchan.

Proposed quantitative method for the helmintholaryscopy research: is in full measure effective; has not need complicated and expensive equipment, significant time and money costs; assists the sanitary safety; has reliable and simple mean for larva registration in our counting chamber; greatly raises an efficiency of the work.

ВІТАЄМО ЮВІЛЯРІВ

Із 50-річчям!

БАМБУЛЯКА
Миколу Федоровича,

начальника головного управління ветеринарної медицини в м. Севастополі, головного державного інспектора ветеринарної медицини

Із 50-річчям!

ГРИЗУНА
Володимира Васильовича,

начальника управління ветеринарної медицини в Богуславському районі Київської області

ПРОДОЛЖИТЕЛЬНАЯ ЗАЩИТА

ОТ ОСНОВНЫХ РЕСПИРАТОРНЫХ И РЕПРОДУКТИВНЫХ ЗАБОЛЕВАНИЙ КРС

ХИПРАБОВИС-4

ПОЛИВАЛЕНТНАЯ ВАКЦИНА ПРОТИВ РИНОТРАХЕИТА, ПАРАГРИПА-3, ВИРУСНОЙ ДИАРЕИ, РЕСПИРАТОРНО-СИНЦИТИАЛЬНОГО ВИРУСА КРС

[ЗАЩИТА БЕЗ РИСКА]

ул. Ушинского, 25-А, Киев, 03151, Украина
Тел: (044) 241-11-39, 245-77-25 Факс: (044) 243-05-01
info@biotestlab.net, biotestlab@voliacable.com
www.biotestlab.net

